

"به نام خداوند جان و خرد کزین برتر اندیشه بر نگذرد"

نمونه سوالات درس هفتم علوم و فنون ادبی دوازدهم انسانی

تهیه و تنظیم: تارا آخوندی تورانی دبیر ادبیات منطقه پنج تهران دبیرستان سمیه

موضوع درس: تاریخ ادبیات قرن چهاردهم (دوره معاصر و انقلاب اسلامی)

بخش اول درس: دوره معاصر

1- منظور از ادبیات معاصر چیست؟

آثار ادبی که پس از مشروطیت پدید آمده اند.

2- پیدایش شعر معاصر با چه رویدادهایی همراه بود؟

انقلاب مشروطیت- پایان سلسله قاجار- سلطنت رضا شاه

3- رضا خان پس از به قدرت رسیدن چه کاری کرد؟

او مدرن کردن همه ابعاد جامعه را سرلوحه برنامه هایش قرار داد که البته با استبداد و ارباب آزادی خواهان همراه بود

4- در ادبیات معاصر چه چیزهایی مورد توجه قرار گرفت؟

نوآوری ها- اندیشه های باستان گرا- گرایش به شعرهای ترجمه ای

5- محمد رضا شاه چگونه نظر روشن فکران را به خود جلب کرد و بعد چگونه موجب انزوای برخی روشنفکران شد؟

او در آغاز حکومت خود کوشید تا با آزادی های نسبی سیاسی و اجتماعی نظر روشن فکران به خود جلب کند این آزادی تا حدودی موجب گسترش و تثبیت ادبیات شد ولی بعد از آن رفتارها و سیاست های نادرست او موجب انزوای برخی از روشنفکران شد

شعر دوره معاصر

6- شعر دوره معاصر را با چه نامی می شناسیم و پیشگامان شعر معاصر چه کسانی بودند؟

شعر نو-تقی رفعت-بانو شمس کسمایی-ابوالقاسم لاهوتی-جعفر خامنه ی و نیما یوشیج

7- پیشگامان شعر نو چه کردند؟

شعر فارسی را از نظر قالب و محتوا تغییر دادند

8- نیما یوشیج چه تغییراتی در شعر پدید آورد؟

او با زبان تخیل، احساس و معنی، فرم و ساختار شعر را تغییر داد

9- شروع واقعی شعر نو از چه زمانی است؟

از سال 1300 یعنی اندکی پیش از به سلطنت رسیدن رضاخان

10- شعر فارسی در دوره معاصر از نظر رویداد های سیاسی و اجتماعی به چند دسته تقسیم می

شود بطور کامل توضیح دهید؟

دوره اول: دوره سلطنت رضاخان (از سال 1304- تا شهریور 1320) این دوره را دوره درخشش

نیما و جدال بر سر شعر کهنه و نو می دانند

دوره دوم: از آغاز حکومت محمد رضا تا کودتای 28 مرداد 1332- در این دوره فضای سیاسی

آزادتری بر ایران حاکم بود - اشعار نیما و دیگر نوگرایان در برخی نشریات مثل روزگار نو و سخن

منتشر می شد - مهمترین حادثه ادبی این سال ها تشکیل اولین کنگره نویسندگان و شاعران در

تیرماه 1325 بود که نیما در آن جا شعر "آی آدم ها" را خواند و پس از آن شیوه نیما در کنار

شعر سنتی رواج یافت.

دوره سوم: از کودتای 28 مرداد 1332 تا قیام خرداد 1342- در این دوره استبداد حاکم استبداد

شد- شعر نو تغزلی سروده می شد- و این نوع شعر از نظر حکومت تقویت شد- پس از وقایع 28

مرداد و سرخوردگی روشن فکران و شعرا، جریان سمبولیسم اجتماعی یا شعر نو حماسی رواج یافت که شاعران در این شعر به مسائل سیاسی اجتماعی و مشکلات و آرمان های مردم توجه کردند

دوره چهارم: از 1342 تا 1357- فضای جامعه متشنج شد- این دوره، دوره کمال جریان های ادبی قبل است- شاعران بهتر از قبل به جوهره شعر دست یافتند و مضمون شعرهای ایشان، بیشتر نقد اجتماعی است.

11- سمبولیسم اجتماعی یا شعر نو حماسی چگونه رواج یافت؟

بعد از کودتای 28 مرداد نوعی سرخوردگی و یاس در میان روشنفکران و شاعران پدید آمد و همین موجب پیدایش این نوع شعر شد.

12- معروف ترین شاعران دوره معاصر را نام ببرید؟

پروین اعتصامی- فریدون توللی- محمد حسین شهریار- نادر نادر پور- فریدون مشیری- نصرت رحمانی- فروغ فرخزاد- منوچهر شیبانی- اسماعیل شاهرودی- مهدی اخوان ثالث- احمد شاملو- سیاوش کسرای- منوچهر آتشی- پرویز ناتل خانلری- حمید مصدق- مهدی حمیدی شیرازی- هوشنگ ابتهاج- محمدرضا شفیعی کدکنی و...

13- نکات مهمی که درباره پروین اعتصامی می دانید را ذکر نمایید؟

1- نام او رخشنده اعتصامی است 2- در خانواده اهل شعر و ادب به دنیا آمد 3- پدرش یوسف اعتصام الملک آشتیانی از فضلالی زمان بود 4- او در قصیده سرایی به سبک ناصر خسرو شعر می سرود 5- لطافت اشعار سعدی در شعرهایش وجود دارد 6- اوج سخن پروین در قطعات اوست 7- در سرودن قطعات به انوری و سنایی توجه دارد 8- وی در سرودن مناظره میان دوانسان یا جاندار و شیء تبحر دارد 9- آنچه که باعث تمایز شعر او بادیگران می شود تصرف در مضامین و کیفیت ارائه آن هاست 10- موضوع اشعار او علاوه بر انعکاس اوضاع نامطلوب سیاسی و اجتماعی، مضامین اخلاقی پند و اندرز هم می باشد.

14- نکات مهمی که درباره شهریار می دانید را ذکر نمایید؟

1- نام او سید محمد حسین بهجت تبریزی است-2- هم فارسی و هم ترکی شعر می سرودند-3- شاهکار شعر او منظومه "حیدربابایه سلام" است-4- در این منظومه از اصالت فرهنگی و زیبایی های روستایش یاد می کند-5- به بزرگان دین به ویژه حضرت علی (ع) ارادت دارد-6- در غزل از حافظ تاثیر فراوان پذیرفته است

15- نکات مهمی که درباره نیما یوشیج می دانید را بنویسید؟

1- نام او علی اسفندیاری است-2- کوشید تا شعر را به هنجار نثر و سادگی نزدیک کند-3- در قالب شعر زبان شعر و مضمون شعر تغییراتی بوجود آورد-4- از نوآوری- به کارگرفتن ترکیب های تازه- واژگان روزمره و عامیانه در شعرش نهراسید-5- در سال 1301 ه.ش. منظومه افسانه را به عنوان بیانیه شعر نو سرود-

16- مهم ترین ویژگی های شعر نیما را نام ببرید

تغییر در آوردن جایگاه قافیه- نگاه نو و نگرش عاطفی به واقعیات ملموس- سیر آزاد تخیل- نزدیکی به ادبیات نمایشی

17- جریان نوگرایی شعر نیما از چه زمانی تثبیت شد؟ در سال 1316 با سرایش ققنوس

18- چرا نیما را پدر شعر نو دانسته اند؟

او در ققنوس تغییراتی در اصول و ضوابط شعر سنتی ایجاد کرد و تجدیدی را که از مشروطه آغاز شده و به افسانه او رسیده بود تکامل بخشید و بخاطر این نو آوری، او را پدر شعر نو می دانند.

19- نکات مهمی که درباره مهدی اخوان ثالث می دانید را ذکر نمایید؟

1- از موفق ترین رهروان شعر نیمایی است-2- شعر او شعراجماعی است-3- حوادث زندگی مردم را در شعرش منعکس می کند-4- زبان شعر او نمادی است.

20- ویژگی های شعر اخوان ثالث را نام ببرید؟

بیان روایی و داستانی-حماسی بودن زبان-کهن گرای-بکارگیری ترکیبات زیبا-به کارگیری برخی از کاربردهای نحوی سبک خراسانی

21- چند اثر شعری اخوان ثالث را نام ببرید؟

آخر شاهنامه-زمستان- از این اوستا

22- اشعار زیر از چه کسانی است؟

الف- در این سرای که زن نیست انس و شفقت نیست.... پروین اعتصامی

ب- باز امشب ای ستاره تابان نیامدی..... شهریار

ج- در شب تیره دیوانه ای کاو ..... نیما یوشیج بیت اول منظومه افسانه

د- سلامت را نمی خواهند پاسخ گفت.... مهدی اخوان ثالث شعر زمستان

نثر دوره معاصر

23- نثر دوره معاصر را بیشتر با چه عنوانی می شناسیم؟

نثر داستانی

24- نثر فارسی تحت تاثیر چه چیزی به سادگی گرایید؟

آثاری که در دوره بیداری از زبان های اروپایی ترجمه می شد.

25- زمینه های گرایش به رمان نویسی و نثر داستانی به معنی نوین آن را چه کسانی ایجاد نمودند؟

عبدالرحیم طالبوف و زین العابدین مراغه ای با نوشتن سفرنامه های خیالی

26- نخستین رمان تاریخی دوره معاصر توسط چه کسی نوشته شد؟

محمد باقر میرزا خسروی با عنوان شمس و طغرا

27- اولین رمان اجتماعی در دوره معاصر توسط چه کسی نوشته شد؟

مرتضی مشفق کاظمی با عنوان تهران مخوف در سال 1301

28- نثر داستانی معاصر با چه کتابی آغاز شد؟

با مجموعه داستان یکی بود یکی نبود نوشته محمد علی جمالزاده در سال 1301

29- اولین نمایش نامه در دوره معاصر توسط چه کسی نوشته شد؟

حسن مقدم با عنوان جعفر خان از فرنگ برگشته

30- در دوره معاصر داستان نویسی توسط چه کسانی گسترش یافت؟

صادق هدایت نویسنده سگ ولگرد-بزرگ علوی نویسنده چشمه‌هایش-صادق چوبک نویسنده

تنگسیر توجه: این نویسندگان به نویسندگان نسل اول معروف بودند

31- نسل دوم نویسندگان ادبیات داستانی دوره معاصر، چه نوع سبکی را در نوشتن رواج دادند

وچند نمونه مثال بزنید؟

آن ها سبک تلفیقی را رواج دادند یعنی تلفیقی از آن چه خود داشتند و شیوه های غربی-از

معروف ترین نویسندگان این شیوه میتوان به جلال آل احمد نویسنده کتاب مدیر مدرسه و

سیمین دانشور نویسنده کتاب سووشون اشاره کرد و یا افرادی مثل تقی مدرسی-محمد اعتماد

زده-غلامحسین ساعدی-جمال میر صادقی

32- ادبیات دوران مقاومت در دوره معاصر را توضیح دهید؟

بعد از خرداد 1342 با ملی شدن صنعت نفت و قیام پانزده خرداد، مضمون رمان ها و داستان ها

غالباً مبارزه و پایداری بود لذا نوشته های این دوره، به ادبیات دوره مقاومت نام گذاری شد.

33- ویژگی های نثر دوره مقاومت را نام ببرید؟

روی آوردن به داستان کوتاه-ترجمه آثار داستانی آمریکای لاتین-همدردی با ستم کشیدگان دنیا

34- چه عواملی باعث رونق نویسندگی در دوره معاصر بود؟

بهره بردن از زبان عامیانه و ترجمه رمان ها و داستان های اروپایی

35- چه عواملی موجب تغییر روش تاریخ نویسی و تحقیق در دوره معاصر شد؟

آشنایی با تحقیقات و تتبعات (پژوهش ها) اروپاییان

36- از شناخته شده ترین نویسندگان دوره مقاومت چند نویسنده نام ببرید؟

احمد محمود نویسنده رمان همسایه ها- علی محمد افغانی نویسنده رمان شوهر آهو خانم- هوشنگ

گلشیری نویسنده رمان برّه گمشده راعی- امین فقیری نویسنده رمان دهکده پرملال

37- هر آن چه درباره سید محمد علی جمال زاده می دانید بنویسید؟

1- با نوشتن مجموعه داستان یکی بود یکی نبود او را آغازگر داستان نویسی فارسی به شیوه نوپن

می دانند. 2- در خانواده روحانی در اصفهان به دنیا آمد 3- در تهران تحصیل کرد 4- به کشورهای

مثل لبنان، آلمان و فرانسه سفر کرده 5- در داستان نویسی به سبک نویسندگی و کاربرد کلمات

عامیانه بیشتر از محتوا توجه داشت 6- مانند زین العابدین مراغه ای نویسنده سیاحت نامه ابراهیم

بیگ و علی اکبر دهخدا نویسنده چرند و پرند، کلام خود را به طبع خوانندگان نزدیک می کرد 3-

کتاب راه آب نامه و تلخ و شیرین هم از دیگر داستان های اوست.

38- آغازگر داستان نویسی فارسی به شیوه نوپن کیست؟ سید محمد علی جمال زاده با نوشتن

مجموعه داستان یکی بود یکی نبود به این عنوان شهرت یافت

39- هر آن چه درباره جلال آل احمد می دانید ذکر نمایید؟

1- در خانواده مذهبی متولد شد 2- چند ماه در نجف درس طلبگی خواند 3- پس از بازگشت به

ایران به احزاب سیاسی پیوست 4- به معلمی روی آورد 5- اولین داستانش با عنوان زیارت در مجله

سخن چاپ شد 6- دید و بازدید و سه تار از دیگر مجموعه داستان های اوست 7- مشهورترین اثرش

داستان بلند مدیر مدرسه است 8- نثر داستان مدیر مدرسه را نثر تلگرافی می دانند چون نثری

پرشتاب و بریده بریده است 9- علاوه بر داستان نویسی وی در نوشتن تک نگاری، سفرنامه نویسی

مقاله نویسی انتقادی و ترجمه هم توانا بود 10- عنوان سفرنامه حج او خسی در میقات است 11-
مجموعه مقالات ارزیابی شتابزده از دیگر نوشته های وی می باشد

40- نثر تلگرافی جلال آل احد را توضیح دهید و بنویسید در کدام اثرش دیده می شود؟

نثری پرشتاب و بریده بریده در داستان بلند مدیر مدرسه

41- هر آن چه از سیمین دانشور می دانید بنویسید؟

1- متولد شیراز است 2- دکترای ادبی خود را از دانشگاه تهران گرفت 3- مدرس هنر و ادبیات بود 4-
اولین داستان او آتش خاموش نام دارد 5- کتاب شهری چون بهشت نوشته اوست 6- اوج نویسندگی
وی داستان سووشون می باشد که درباره زندگی زری و یوسف و اوضاع اجتماعی مردم فارس در
خلال جنگ جهانی دوم است 7- با مجله هایی مثل نقش و نگار - کتاب ماه - کیهان و آرش همکاری
داشت 8- وی ترجمه هایی از داستان ها و نمایش نامه های نویسندگان خارجی هم انجام داده است

42- اوج نویسندگی سیمین دانشور در کدام اثرش دیده می شود؟ سووشون

بخش دوم درس: دوره انقلاب اسلامی

43- ادبیات دوره انقلاب اسلامی چگونه به وجود آمد؟

بعد از قیام 15 خرداد 1342 تا بهمن 1357 مبارزات سیاسی در جامعه صورت گرفت و همراه آن
ادبیات نیز دچار تحول شد و ادبیات این دوره با عنوان ادبیات انقلاب اسلامی شناخته شد

شعر دوره انقلاب اسلامی

44- شاعران و نویسندگان دوره انقلاب اسلامی در موضوعات خود از چه چیزی بهره می بردند؟

مکتب انقلابی و اسلامی- مضامینی مثل جهاد شهادت ایثار آزادگی عشق و ... همچنین ورود برخی
از مظاهر فرهنگی غربی

45- مهم ترین درون مایه سروده ها و نوشته های ادبی دوره انقلاب اسلامی را بیان کنید؟

1- محکوم کردن استبداد و بی عدالتی

2-ستایش آزادی و آزادی خواهان

3-ترسیم افق های امید بخش پیروزی

4-تکریم فرهنگ شهادت باتکیه بر اسوه های ملی و تاریخی

5-طرح اسوه های تاریخی به ویژه تاریخ اسلام

46-از نگاه شاعر و نویسنده این دوره عاشورا چیست؟

عاشورا یک حادثه نیست بلکه یک فرهنگ است که لحظه لحظه انقلاب اسلامی با این فرهنگ پیوند خورده است

47-قالب های شعر انقلاب اسلامی چیست؟

علاوه بر قالب های سنتی مثل غزل-مثنوی و رباعی قالب های نو مثل نیمایی و سپید هم سروده می شد

48-چه چیزی موجب تحول زبان و محتوای شعر انقلاب اسلامی شد؟

روح حماسی دوران مقاومت که با عرفان آمیخته شده بود

49-سه شاخه استمرار ادبیات معاصر در عصر انقلاب را بطور کامل توضیح دهید؟

شاخه اول : گروهی از شاعران و نویسندگان که با ارزشهای جامعه انقلابی هماهنگ شده بودند و به عنوان جریانی کمال یافته و پیش کسوت شناخته می شوند مثل حمید سبزواری-قیصر امین پور-سیدعلی موسوی گرمارودی-سید حسن حسینی-نصرالله مردانی

شاخه دوم : به روال گذشته در زمینه هایی نیز متأثر از ادبیات جهان شعر می سرودند این گروه برخی به خارج کشور رفتند و همانجا فعالیت می کردند و برخی هم در کشور ماندند. از شعران شاخه دوم می توان به افرادی مثل هوشنگ ابتهاج-حسین منزوی-محمد علی فغانی و محمود دولت آبادی اشاره کرد

شاخه سوم: شاخه جوان ادبیات که کار خود را در انقلاب آغاز کرد و منادی اندیشه های انقلابی شد مانند سلمان هراتی و علیرضا قزوه

50- با شکل گیری انقلاب شاعران چه جنبه هایی را در شعر انعکاس دادند؟

جنبه های حماسی- عرفانی و مذهبی نهضت اسلامی

51- با آغاز جنگ تحمیلی چه اتفاقی برای شعر افتاد؟

فرهنگ دفاع مقدس در شعر راه یافت و نگرش حماسی در زبان و محتوای شعر این دوره تاثیر گذاشت و موضوعاتی مثل مبارزه، دفاع، ایثار، شهادت و ... در شعر رواج یافت

52- یکی از نوآوری های قالب شعری دوره انقلاب را نام ببرید؟

رواج قالب غزل مثنوی (ادغام غزل با مثنوی)

53- چند تن از شاعران دوره انقلاب اسلامی را نام ببرید؟

قیصر امین پور- سیدعلی موسوی گرمارودی- سلمان هراتی

54- چند اثر شعری قیصر امین پور را نام ببرید؟

مجموعه شعری در کوچه آفتاب- تنفس صبح- آینه های ناگهان- منظومه ظهر روز دهم- دستور زبان عشق

55- نثر قیصر امین پور چگونه است؟

ساده اما عمیق و عاطفی

56- آثار منشور قیصر امین پور را نام ببرید؟

طوفان در پرانتز- بی بال پریدن- سنت و نوآوری در شعر معاصر

57- سید علی موسوی گرمارودی بیشتر از چه قالب های شعری استفاده کرده است؟

غزل و قصیده

58- چند اثر معروف سیدعلی موسوی گرمارودی را نام ببرید؟

صدای سبز-خواب ارغوانی-برآشفتن گیسوی تاک-گوشواره عرش

59- سلمان هراتی کیست؟

از شاعران نو اندیش و معروف شعر انقلابی و معلم خوش ذوقی که در سن جوانی جان خود را از دست داد

60- آثار سلمان هراتی را نام ببرید؟

دری به خانه خورشید و دومجموعه شعر ویژه نوجوانان به نام هتی از این ستاره تا آن ستاره و از آسمان سبز

نثر دوره انقلاب اسلامی

61- نثر دوره انقلاب اسلامی بیشتر چه نوع نثری است؟ داستانی

62- در دوره انقلاب اسلامی چه تغییراتی در نثر داستانی بوجود آمد؟

تغییرات در محتوا، فنون و سبک داستان

63- اغلب داستان نویسان دوره انقلاب اسلامی چه کسانی بودند؟

پیش کسوتان و کسانی که تجربه نویسندگی در دوره قبل از انقلاب را داشتند

64- نویسندگان نثر داستانی دوره انقلاب اسلامی داستان های خود را چگونه می نوشتند؟

آن ها از طریق دانستن زبان بیگانه یا خواندن ترجمه داستانهای خارجی ارتباط خود را با پیشرفت جهانی در داستان نویسی حفظ کردند و تجربیات نوینی را که از تحولات سیاسی جامعه به دست آورده بودند را به صورت داستان عرضه کردند.

65- چند داستان نویس پیش کسوت دوره انقلاب اسلامی را همراه ذکر یک اثر نام ببرید؟

محمود دولت آبادی نویسنده رمان "روزگار سپری شده مردم سالخورده

"-احمد محمود نویسنده رمان های "مدار صفر درجه " و "زمین سوخته"

-اسماعیل فصیح نویسنده رمان "زمستان 62"-

هوشنگ گلشیری نویسنده رمان "آینه های دردار"

66-لازمه کسب مهارت نویسندگان نوپا در دوره انقلاب اسلامی چه بود؟

تأمل در آثار قدما و آشنایی با ادبیات جهان

67-ادبیات داستانی انقلاب اسلامی در چه شکلی جلوه گر شد؟ داستان کوتاه

68-چه عاملی موجب رونق نشر و نگارش در دوره انقلاب اسلامی بود؟

گرایش شدید نسل جوان به آثار و نوشته های سیاسی ، اجتماعی و انقلابی

69-وضعیت کانون نویسندگان در ابتدای دوره انقلابی چگونه بود و به چه انجامید؟

بعد از انقلاب کانون نویسندگان فعالیت خود را مجدد آغاز کرد ولی از همان ابتدا دستخوش

کشمکش سیاسی و عقیدتی شد و در نهایت به انشعاب حزب توده انجامید.

70- دو جبهه متفاوت نویسندگان دوره انقلاب را نام ببرید؟

جبهه اول: نویسندگان حامی نظام اسلامی

جبهه دوم: نویسندگان دگر اندیش

71-دوران اوج نویسندگی در زمان انقلاب اسلامی چه زمانی بود؟

سال های پس از جنگ تقریباً سراسر دهه هفتاد هم تداوم داشت

72-چند نویسنده داستانی نسل انقلاب را نام ببرید؟

علی موذنی-سید مهدی شجاعی-احمد دهقان-محمد رضا سرشار-رضا امیر خانی-حبیب احمد

زاده-مصطفی مستور

73-انواع نوشته های دوره انقلاب اسلامی را ذکر نمایید؟

ادبیات نمایشی - خاطره نگاری - داستان نویسی - زندگی نامه نویسی - نثر ادبی - قطعه ادبی - و..

74- یک نویسنده در حوزه کودکان و نوجوانان نام ببرید؟

محمد رضا سرشار

75- حوزه های فعالیت ادبی محمد رضا سرشار چه بود؟

قصه نویسی - قصه گویی - تدریس - فعالیت در نشریات تخصصی - مباحث پژوهشی ادبیات کودک و نوجوان - فعالیت های مطبوعاتی در درمجله های رشد دانش آموز، قلمرو، سوره و پویش

76- آثار محمد رضا سرشار را در حوزه قصه های کودک و نوجوان را نام ببرید؟

کتاب های "اگه بابا بمیره" و "مهاجر کوچک"

77- آثار علی موذنی را در حوزه ادبیات انقلاب اسلامی و ادبیات دفاع مقدس، نام ببرید؟

ظهور - سفر ششم - ملاقات در شب آفتابی - دلایز تر از سبز

78- سید مهدی شجاعی کیست؟

نویسنده دوره انقلاب اسلامی - داستان نویس - نمایش نامه نویس - وی در ادبیات نمایشی (دراماتیک) تحصیل کرد - با روزنامه هایی مثل جمهوری اسلامی - رشد جوان و صحیفه همکاری داشت - نویسنده ادبیات کودک و نوجوان

79- یک فیلم نامه از سید مهدی شجاعی نام ببرید؟

بدوک

80- چند اثر داستانی در زمینه ادبیات مذهبی از سید مهدی شجاعی نام ببرید؟

ضیافت - جای پای خون - کشتی پهلو گرفته

پایان

" خدایا چنان کن سرانجام کار تو خوشنود باشی و ما رستگار "